

ÉRTÉKES LELETRE BUKKANTAK A RÉGÉSZEK A KOLOZSVÁRI HÍD UTCA FELÚJÍTÁSA SORÁN

Megtalálták az Óvár kapuját

Értékes leletre bukkantak a régészek a kolozsvári egykori Híd utca felújítását megelőző feltárások során: megtalálták a középkori város északi kaputornyát.

» PAP MELINDA, ROSTÁS SZABOLCS

Kolozsvár északi középkori kaputornyát találták meg a régészek a kincses város egyik legforgalmasabb útjának, a Híd (utóbb Wesselényi, ma Regele Ferdinand) utcának a felújítása során. Ez a felszínre került első középkori kapuja a városnak.

Az értékes felfedezésről Sorin Cocîș régész, a Régészeti és Művészettörténeti Intézet munkatársa számolt be a Mediafax hírügynökségnek, aki szerint az A kategóriás műemlék a napokban került napvilágra. Elmondta, hogy az útszakaszt az intézet munkatársain kívül az Erdélyi Történeti Múzeum, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem és a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem szakemberei dolgoznak, az ő kutatásaik nyomán bukkant felszínre a város egyik középkori bejárata. A szakember szerint a kaput észak–dél irányban 1,30 méter széles kőfal határolja, eddig ennek 11 méteres szakaszát sikerült felfedni, de folytatják a feltárást.

A szakember szerint az Óvár tornyos kőkapuját a 15. században építették és 1873-ban, a város fejlődésével és terjeszkedésével bontották le. Sorin Cocîș elmondta, folytatják a régészeti feltárást a térségben, azonban a városkaput nem tudják a maga valójában megmutatni a nagyközönségnek, a földben fogják konzerválni. Legfeljebb az úttesten jelölhetik meg annak helyét, illetve a helyhez közel, egy maketten mutathatják meg, hogyan is nézett ki.

Lupescu Radu, a feltárást végző szakértői csoport régész munkatársa tegnap lapunknak a helyszínen elmondta: Kolozsvár négy egykori kaputornya közül az egyik legfontosabbat, a Híd utcait fedezték fel. A Sapientia EMTE oktatója közölte, az 1477-ben befejezett, a 19. században elbontott tornyot eddig még sohasem dokumentálták régészek. „Sikerült feltárunk azt a falat is, amely össze-

köti a kaputornyot a Malomárkon átvezető híddal. Csodával határos, hogy sikerült rábukkanni a kincses város eme történelmi emlékére, már csak azért is, mert a másik három kaputornyó sohasem került felszínre” – állapította meg a Krónikának a történész, régész. Lupescu Radutól megtudtuk, hogy a leletet dokumentálják, majd sajnos a sugárút felújítása során vissza kell tömni. A régészek abban reménykednek ugyanakkor, hogy a Híd utca másik aszfaltsávjának feltörésekor felbukkan az egykori kaputornyó többi része is.

Lapunk értesülései szerint egyébként a kolozsvári önkormányzat erőteljesen sürgette a régészek feltárómunkáját, mivel a polgármesteri hivatal azt szeretné, ha a sugárút korszerűsítése december elsejére befejeződne, a román nemzeti ünnepre ugyanis a kincses városba várják Klaus Johannis államfőt. Eredetileg különben a felújítási munkálatokat végző cég a kaputornyó falán akarta átvezetni az új vízvezetékét, ehhez azonban a régészek nem járultak hozzá.

Az Óvár Kolozsvár legrégebbi része, amely a belváros északnyugati

részén helyezkedik el. Az Óvár (vetus castrum) megnevezés a 15. századtól kezdve jelent meg a dokumentumokban, miután a város új erődítését 1405-től kezdték el építeni, olvasható a Wikipédián. A négyszög alakú, mintegy hét hektáros területet az első középkori várfal határolja.

Az Óvár részben ma is látható falait szász hospesek építették fel a tatárjárás után, a 13. század második felében. A falak négy sarkán egy-egy bástya állt; a várfalak előtt a déli és a délkeleti oldalon vizesárok biztosította a védelmet. Az építkezésnél gyakran használtak római kori faragott kőveket és téglákat.

Egy 1737-ben kelt leírás szerint „az Óvárba hajdon két nagy kapun s ugyan annyi kis kapun vagyis ajtón lehetett bejutni, melyek közül az északi nagy kapu és kis ajtó a kővel és mészszel berakva áll, csak alattok van nyílás hagyva, hogy a vár egy részéből egybegyűlő víz kifolyhasson. A délre nyíló kapu, valamint a kelet–déli kis kapu csak lóháton és gyalog való bejárásra alakítva át, ma is nyitva áll. Az utóbbi kis ajtó felett egy ötödik kerek torony emelkedett.”

Értékes lelet. Kolozsvár négy kaputornya közül sikerült feltárni a Híd utcait

ROSTÁS SZABOLCS

PATÁKY ISTVÁN

» VEZÉRCIKK

Fény a brüsszeli alagút végén

Az Európai Unió intézményeinek személyi összetétele ezernyi kis és nagy kompromisszum eredményeként áll össze, vezető pozíciókba sokszor saját hazájában is súlytalan, választási győzelemre alkalmatlan, de az uniós nagyhatalmaknak épp szürkeségük miatt megfelelő figurák kerülnek. Nincs víziójuk, üres jelszavakat ismételnének csupán, de nyakukba hullott pozíciójuk révén fontosoknak, befolyásos politikusoknak képzelik magukat. Ez az állapot is hozzájárult ahhoz, hogy Brüsszel mára a világpolitika mellékszereplője lett. A problémát lassan kezdik észrevenni azok is, akik eddig minden bíráló szóra Európa-ellenességet kiáltottak. Csakhogy a megoldásban, a változtatás mikéntjében távol van még a közös nevező. A rozsdásodó brüsszeli rendszer mégis az enyhe javulás irányába indult. Ursula von der Leyen az Európai Bizottság élén valóságos felüdülés Jean-Claude Juncker után. A német politikus minden nyilatkozatával azt üzeni, hogy tiszta lappal, az előítéleteket félretéve igyekszik megújítani a testület működését. Ettől még az Unió politikáját továbbra sem ő fogja meghatározni, az többnyire a párizsi elnöki hivatalban és a berlini kancellárián dől el.

Mi az, amivel Von der Leyen megpróbál újítani? Először is mellőzi az utóbbi években mindent meghatározó ideológiai lözongokat. A pragmatikus, erőt sugárzó, gazdasági és külpolitikai pozícióit érdekei szerint erősíteni próbáló Unió helyett egy ideológiai szövetség zsugorodott Brüsszel. Az Európai Bizottság elnöke felismerte, hogy ennek a közösségnek a tagjait nem elsősorban az egység ideája hozza lázba, hanem az okos együttműködésen alapuló közös érdekérvényesítés. Az új testület összetétele ettől még nem lesz jobb vagy rosszabb, mint az előző, de befolyása és hitelessége nőhet abban az esetben, ha vezetője kitart elképzelése mellett. Nem kérdés ugyanis, hogy Ursula von der Leyen hamarosan a támadások keresztútjába kerül. Brüsszel önjelölt ideológiai kommisszárjai már az Európai Parlamentben pellengérré állítják egyes biztosok jelölésének elfogadása miatt. Akkor kezdődik csak el igazán Von der Leyen munkája.

De nézzük, jól járt-e Románia, illetve Magyarország a rájuk osztott portfóliókkal? Bukarest és Budapest is azt a „tárcát” kapta, amit eredetileg megcélzott. El lehet viccelődni a román rátermettségen a közlekedést illetően, nyilván Rovana Plumbot nem is kerülnek el a bírálatok a strasbourgi szakszövetség meghallgatáson, de ettől még Romániáé marad ez a kiemelten fontos terület. Bukarestet ezerszer temették az uniós elnökség átvétele után, aztán – elsősorban profi külügyi bürokratai révén – mégiscsak zökkenőmentesen levezényelte a félét.

Magyarország számára több szempontból is diplomáciai siker Trócsányi László pozíciója. A volt igazságügyi miniszter jelölése ellen is számítani lehet újabb bírálatokra a magyar jogállamért aggodalmaskodó brüsszeli ideológusok részéről, de a „tárcát” már nem tudják elvenni Magyarországtól. Az Unió szomszédság- és bővítéspolitikájáért felelős biztosí poszt révén Budapest az évek óta egyengetett külpolitikai céljait brüsszeli színekben is képviselheti. A visegrádi négyek szövetsége mellett Magyarország erősítené az észak–dél irányú térségbeli együttműködést, ehhez pedig hozzátartoznak a nyugat-balkáni államok. Ezen belül Szerbia uniós csatlakozásának segítése, a nagyon jó magyar–szerb kapcsolatok mellett, az EU határain belülre vágyó vajdasági magyarság miatt is érdeke Budapestnek. És akkor még nem beszéltünk a kárpátjai magyarok sorsát megnehezítő Ukrajnáról, amelynek mostantól a magyar EU-biztossal kell tárgyalnia európai integrációs vágyairól. Hosszú évek után, most talán ismét érdemes lesz figyelni az Európai Bizottságra.

» RÖVIDEN

Házkutatások gyanús gépjárműbejegyzések ügyében

Negyvenhét házkutatást tartottak és 21 elfogatóparancsot adtak ki tegnap az Országos Korruptióellenes Igazgatóság (DGA) munkatársai Szeben, Vâlcea és Maros megyében. A korruptió ügyben állami tisztviselőket törvénysértés elkövetésével gyanúsítanak az egyes járművek nyilvántartásba vételéhez szükséges azonosítással, jóváhagyással és műszaki ellenőrzéssel kapcsolatban. Maros megyében a DGA tisztviselői hét házkutatást tartottak, közülük kettőt egy rendőrnél, akit munkájával összeegyeztethetetlen tevékenységgel gyanúsítanak, egy másik gyanúsítottat előállítottak.

Csepegtetik a pénzt az önkormányzatoknak

» BÍRÓ BLANKA

A kormány újabb innovációja, hogy az önkormányzatoknak szánt pénz felett tulajdonképpen a pénzügyminiszter rendelkezik: minden objektív kritériumot mellőzve, szubjektív módon osztogatja ezeket az összegeket – szögezte le megkeresésünkre Antal Árpád. Sepsiszentgyörgy polgármesterét annak kapcsán kérdeztük, hogy Eugen Teodorovici pénzügyminiszter kedden bejelentette, az elkövetkező időszakban a területi közigazgatási egységek meg fogják kapni a működtetésükhöz szükséges pénzeszegeket, összesen 1,4 milliárd lej áll a rendelkezésükre erre a célra. A pénzügyminiszter hozzátette, a közeljövőben

kormányhatározatokat fogadnak el a pénz szétosztásáról. Szerinte a kiutalt összegek minden működéshez szükséges kiadást fedeznek, „a fizetésektől a szociális költségekig”. A helyi önkormányzatok több pénzt kértek, mint a rendelkezésre álló 1,4 milliárd lej, de a pénzügyminiszter szerint ennek a háttérben az áll, hogy a fejlesztési vagy társfinanszírozási költségeket is felszámolták, holott a törvény csak arra kötelezi a kormányt, hogy a működéshez szükséges összegeket biztosítsa.

Már a költségvetés-módosításkor feltűnt, hogy az önkormányzatoknak szánt összeg több mint felét, vagyis 55,7 százalékát visszatartotta a kormány: létrehozta egy tartalékalapot, és egyedi elbírálás alapján kormány-

határozattal osztja szét a pénzt a pénzügyminisztérium – emlékeztetett Antal Árpád. „Ez a pénz az átláthatatlan, képlet nélküli osztogatása aszerint, hogy melyik önkormányzat mennyire fejtellenül költekezett, és az év végére már nem tudja a működési költségeket fedezni, kiadni a béreket. Testre szabott segítség a rosszul gazdálkodó önkormányzatoknak” – szögezte le a sepsiszentgyörgyi polgármester. Hangsúlyozta, pontosan akkor derül ki, kinek mennyi pénzt adtak, amikor elfogadják a vonatkozó kormányhatározatokat. Antal Árpád rámutatott, ilyen korábban soha nem fordult elő: visszas, hogy a polgármesterek a „decentralizáció jegyében” iratsomókkal mennek Bukarestbe, hogy a kormány csepegtessen nekik a pénzből.